

Leto II

Uredništvo in uprava:
Ljubljana,
Novi trg št. 4/II

ZBOR

Štev. 25

Naročnina: letno Din 24--
polletno " 12--
četrtletno " 6--

Izhaja vsak drugi četrtek

GLASILO JUGOSLOVANSKEGA LJUDSKEGA GIBANJA ZBOR

Že v predzadnji številki

dne 18. novembra smo napisali članek, ki se glasi:

»Za res ali za šalo?«

Po zaslugi »Slovenca« vemo, da so že fašistične: Italija, Nemčija, Portugalska, Poljska, Madžarska, Turčija, Iran, Grčija, Bolgarija, Baltске države in kljub Heiligenblutu tudi Avstrija.

Sedaj je hudič obsedel še dve državi, namreč Brazilijo in Kubo, po prerokovanju »Slovenca« bodo sledile še Čile in Argentiniija, v Španiji in na Japonskem tudi kaže tako nekako.

Mogoče nas medtem presenetijo še kakšna država in spremeni brez »Slovenca« »Slovenčev« zapovrstje prehoda držav v fašizem, vsekakor pa moramo priznati, da se stvari kaj čudno sučejo.

Zavezniki »treh velikih zapadnih demokracij« vse bolj kopne. Pa celo te tri »demokracije« same nekam čudno menjajo dlako.

Anglijo je »Delavska politika« že pred dobrimi dvema meseci spremenila v največjo kapitalistično-imperijalistično državo. Če bo Francija samo malce še popustila glede Španije, jo bo »Delavska politika« vsekakor kljub vsej »ljudski fronti« tudi izobčila iz »demokracij«. Z Rooseveltovim možganskim trustom je že doslej dovolj težav, sedaj pa pošilja USA še diplomatske zastopnike generalu Franku, tako da bo na koncu predstavljal svetovno demokracijo samo še — dr. Dinko Puc.

Potem pa se lahko pripeti nekaj čisto presenetljivega. Ker bo potem prišel sam po sebi v modo fašizem, se lahko zgodi, da bodo vsi mednarodni gangsteri in banksteri zamenjali demokracijo in krinko s fašistično, pa da bodo v imenu fašizma proglasili za izdajalca fašizma če ne kar Hitlerja, pa vsekakor Ljotiča.

Stvar niti ni tako zelo šaljiva, kakor izgleda. V šali se je na svetu povedalo že marsikaj resnega.

Danes, 16. decembra, lahko samo izjavimo, da dogodki dosledno samo potrjujejo naše pravilno gledanje na svet in njegova dogajanja.

Da pa novi svet ne bo pripadal gangsterjem in banksterjem, to trdi »Zbor« že za bližnjo bodočnost, ki bo postala prav tako sedanjost kakor njegov članek od 18. novembra. Le banksterji bodo tedaj prošlost...

Zakaj?

Zopet enkrat so udarili po Ljotiču in Zboru vsi tisti, katerim se zdita ta dva — in to upravičeno — za »lažidemokracijo« in za politikante vseh barv najbolj nevarna. Zato jim je Ljotič načelno nejasen, zato koketira baje z Z. O., je pa proti sporazumu, zato je zavzel baje zadnje čase stališče osi Pariz—Moskva, zato baje naganja vodilne člane »Zbora«, naj sodelujejo z levičarji, na drugi strani pa je za »Veliko Srbijo« in proti konkordatu — in vse to mu očitajo in so radi tega ž njim nezadovoljni gg. Jonić, Perić in Gregorič. In zakaj vse to? — ubogi Ljotič?! Radi »tehnične unije«?! — Ne! — za to priznavajo sedaj celo nasprotniki, da ni imela s pokretom »Zbora« nobenega opravka, čeprav je svoj čas ta afera služila kot orožje proti Ljotiču — od strani kapitalizma radi — Ljotičevih socialnih in gospodarskih načel.

Zakaj torej vesti o »sporu« in vsa časopisna kampanja, za katero stoji jo (za to imamo dokaze) neznatni trije gospodje, ki se jim zdi (?), da je Ljotič pokret »Zbora« popolnoma zavozil?! Ali Vam naj odkrijemo tajno, radovedneži raznih »demokracij« od leve do desne? Ravno načelno jasno in dosledno stališče »Zbora« in njegovega predsednika Ljotiča je bilo bivšim tovarišem vodstva J. P. in G. postalo trn v peti, ker se jim je zazdelo, da jih trnjeva pot »Zbora«, njegovih načel in smernic ter dela — morda prekasno vodi do cilja, ki so si ga oni

Zdrav Božič in zmagonosno novo leto vsem!

Nezagonetne zagonetnosti

V inozemskem tisku se širijo zadnja dva meseca na videz zelo zagonetne vesti o Zboru in njegovem predsedniku Ljotiču. Sicer je zelo čudno, kako to, da naenkrat ve vse inozemstvo za Zbor, ko vendar vsaj mi Slovenci že iz »Slovenca« in »Slovenskega doma« čisto natančno vemo, da Zborašev baje sploh nikjer ni.

Pa je le tako! — Vse inozemstvo piše o Zboru! Pa še kakšne podrobnosti ve o njem! Tako je n. pr. vse inozemstvo presenetljivo natančno vedelo, da bo dne 7. novembra seja vrhovnega odbora Zbora v Beogradu. Seveda je tudi tuzemski tisk v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani poročal o tej seji. Po seji je n. pr. ljubljanski »Slovenec« vedel celo to, da se jo je udeležil iz Slovenije naš tov. Šturm. Zakaj ga je pri tem počastil z doktorsko titulo, je njegova tajnost. Po tej seji pa je inozemski tisk naenkrat postal celo še bolj pozoren na Zbor. Krajše in daljše vesti o njem so začele kar deževati. Celotangleški tisk nas je počastil s članki. Domači pa ni tudi nič zaostajal.

Zboraši smo sicer na stežaj odprli oči, ko smo tu in tam čitali take gorostasnosti, kot da bi se bil Zbor preusmeril na os Pariz—Moskva, da je zadnje čase baje vstopilo v Zbor mnogo — framasonov, da je Zbor kar čez noč skoro že nič manj kot »demokracija« itd., itd., vendar nas je pa vse to navedlo na prav svojevrstna razmišljanja. Ko smo potem v »Völkscher Beobachter« z dne 1. t. m. prebrali še tisto reč o misli avtoritarne vladavine, o kateri smo poročali že v zadnji številki našega lista in odkoder smo zvedeli, da sta v Jugoslaviji v glavnem dve mladinski zvezi in sicer »Sokol« ter »JRZ mladina«, ki obe priznavata takšno obliko vladavine — smo to razmišljanje še poglobili.

Dejstvo, da so novice o Zboru pronikle v inozemstvo in tuzemstvo tik pred vrnitvijo nekega državnškega obiska, daje povod za domnevo, da bi vrnitev ne

imela le pomena akta mednarodne kurtuzije. Da pa je bilo v zvezi s tem potrebno širiti po inozemstvu senzacionalne vesti ravno o Zboru, daje zopet povod za domnevo, da dobiva Zbor že značaj močnega mednarodnega faktorja, s katerim že mora računati tudi mednarodna diplomacija, kar pa je zopet marsikomu očitno zelo neprijetno: Morda celo pri vrnitvi obiska. Da so domači trošili bajk o Zboru po inozemstvu čutili potrebo natveziti inozemstvu vprav prej omenjene bajke, daje povod za domnevo, da nekoga zelo tišči prav to, da Zbor ni za os: Pariz—Moskva, da ni za hlapčevanje framasonstvu in da nikakor noče biti za »demokracijo«, da pa kljub temu noče nič slišati o tistih, ki hite prepričevati svet, da lahko tudi osel obleče levjo kožo. (Glej uvodnik »Zbora« z dne 22. aprila 1937!) Kaj je tedaj prirodnejše kakor to, da stikajo ti isti na vse pretege doma za takimi iz vrst Zbora, ki bi vendar verjeli, da lahko tudi osel obleče levjo kožo, ali pa, ki bi se vsaj radi ljubih korit delali, da to verjamejo? Take vzorce brez vrednosti se lahko potem pokaže tuzemstvu in — kar je za nekatere še važnejše — tudi inozemstvu kot dokaz, da vlada doma že kar splošno prepričanje, da je zares kaj takega mogoče. Od tega pa do trditve, da so prav ti vzorci brez vrednosti pravi zboraši, drugi pa, da so se zato, ker ne verjamejo, da bi osel lahko oblekel levjo kožo, izneverili zboraški ideji, je zopet samo korak. Ker se pa seveda ne more kar s pravo barvo na dan, se trobi o osi Pariz—Moskva, o framasonstvu, o demokraciji itd. Skratka, če se vse to ve, niso tiste na videz zagonetne vesti v inozemstvu prav nič zagonetne. Potem seveda niso niti vse ostale bajke, ki se zadnje čase slišijo o razkolu v Zboru, nič zagonetne. Nasprotno! Vse je naenkrat tako lepo jasno, kot le kaj.

Odtod se da n. pr. prav lahko razlagati tudi vsa »ljubezen« prizadetih do Zbora, pa tudi vsa varnost za vse tiste, ki nas ves glas kriče o demokraciji, čeprav niti v sanjah ne mislijo na njo. Ti demokratariji niso niti najmanj nevarni merodajnim. Niti kot prijatelji, niti kot neprijatelji. Tudi če bi oblekli levjo kožo, bi jim v obeh slučajih štrlela iz nje oslovska ušesa, vidna daleč v inozemstvo, in ravno zato niso nikomur nevarni.

Za Zbor pa velja drugačna pesmica! Erlkönig je nekoč šepetal detetu:

»Ich liebe dich, mich reizt deine schöne Gestalt, und bist du nicht willig, so brauch ich Gewalt!«

Jugoslovanski Erlkönig pa poje:

Mrzim te, a rabim te —
tvoj program privlačljiv je;
če se mi pa ne podaš,
bom spet rabil silo, laž...

Da pa bi bilo šele poštenje tisto, ki lahko napravi tak program izvedljiv, na to Erlkönig niti ne misli. Da se s tako legitimacijo za izvedbo programa ni treba loviti za nobeno os, ker je ta os zupanje, povsod, od Maribora do Djevdjelije ter od Subotice do Kotora, v — poštenje, tega Erlkönig sploh ne ve. Zato dela na smrt obsojene eksperimente...

Enako ni isto

Včasih delata dva na videz eno in isto. Toda v svrhi svojega dela se lahko bistveno razlikujeta. Eden n. pr. lahko ima svoj program za cilj, drugi tega istega le za sredstvo. Nekomu je do izvedbe programa, drugemu program dosega oblasti. Prvi vidi celoto, drugi sebe. In tako se včasih zgodi, da enako ni isto. Si duo faciunt idem, non est idem, so rekli že stari Rimljani.

In ta latinski moto so si izbrali naši tovariši pri »Vihorju« v Splitu dne 11. t. m. za svoj uvodnik. Radi njegove aktualnosti ga prinašamo v celoti.

Mnogi naši prijatelji opažajo, da so velike sličnosti med vladinim programom in našim.

In kolikor bolj posamezni člani vlade razvijajo svoj program, toliko bolj se povečava ta podobnost.

Pa niso tega opazili samo naši prijatelji. Tudi sami člani vlade v zasebnih pogovorih zatrjujejo, da je naš program njihov program.

Ker pa bi isti programi morali združevati ljudi, bi lahko nastalo vprašanje, zakaj nismo z vlado?

Na to vprašanje hočemo tukaj odgovoriti kratko, jasno in izčrpno.

Predvsem nimamo istih načel in istih smernic. Padajo sicer v oči podobnosti, ne vidijo se pa globoke in velike razlike.

Pa tudi sličnost je samo površna. Razlike so globoke.

Predvsem, kakor rečeno, imamo mi svoja načela in smernice.

Nismo si jih od nikogar prepisali, niti sposodili.

Naša načela so vznikla iz nas, rasla, se razvijala in narasla tako, da usta govore, kar prepolno srce občuti, da misel več ne more ostati skrita, usta da morajo z besedo na dan.

Ne poudarjamo tega radi kake zavisti, temveč hočemo s tem le podčrtati iskrenost našega prepričanja.

Če si kaj sposodimo, potem moramo spet vrniti, kar ni našega. Če si sposodimo tujo misel, je ta pri nas brez korenin, redko kdaj se ji bo posrečilo, da se zakorenini, posušila se bo in ovenela. Posebno, če se to zgodi slučajno, brez globokega prepričanja, ki je presajeni rastlini kakor globoko prekopana zemlja.

Nasprotno pa se bo misel, ki prežema celo bitje, širila, razcvetela in donasala plod.

Plod pa je glavno. Tako je tudi z nami, z našimi načeli in z našim programom.

Na srečo smo mi svoja načela in smernice objavili prej kot je sploh formirana sedanja vlada, tako da se nam nikakor ne more očitati, da bi si bili mi prisvojili kakšno vladino lastnino.

Poleg tega pa ni tu samo vprašanje načel in programa, pa celo niti ne prepričanja v njuno upravičenost.

Treba je najprej zvestobe, ki zopet prihaja najprej od globine in moči samega prepričanja.

V zvestobi pa treba vztrajnosti in požrtvovalnosti.

Pri nas je tako. In zato, ker je tako in ne drugače, ima naše gibanje svojo upravičenost in svoj smisel. Če ne bi bilo tako, ne bi bilo niti najmanj potrebno.

Vsaka stvar ima svojo težo, in če je zapisano na dveh stvareh isto število kilogramov, bi morala tehtati enako. Bi morala, toda često — ne tehtata enako...

postavili — namreč do ministrskih stolčkov in podobnih dobrih mest. Zato so si poizkusili najti drugo hitrejšo pot in tovarišijo tistih, ki bi ev. »Zbor« potrebovali za svoje politične kombinacije. Ker pa so to storili za hrbtom »Zbora« in Ljotiča, pa se jim je prišlo pravčas na sled, zato so po čl. 8. pravil »Zbora« izleteli iz srede tovarišev, ki hočejo tudi v bodoče po trnjevi poti »Zbora« do zedinjene, močne stanovske Jugoslavije — in če je to prav levici ali desnici, ali ne. »Spor« v »Zboru« pa je s tem za nas prave zboraše likvidiran. Politikantom raznih barv pa pustimo veselje in upe, da se je posrečilo »Zboru«, ki je vsem tako napoti, — razbiti. Drim.

Pesem mladih Zborašev

Modro, bela in rudeča —
to so naše barve tri!
Pod zastavo to hodimo
mladi vsi Zboraši mi!Bratje: revni rod nas kliče,
da ga rešimo enkrat,
da podamo si desnice,
kot stori to bratu brat.Čuj nas Sava, Drava, Drina,
čuj nas Jadransko nas morjé,
čuj nas sveta domovina —
vsak Zboraš pripravljen je.Naj odmeva od Triglava,
naj nas sliši ves Balkan:
čas svobode se poraja,
bliža se Zborašev dan! Mladi - Ptuj**Prihodnja številka lista izide po Novem letu!**

PREGLJED TISKA

Illustrazione italiana. Prinašamo nekaj izvlečkov iz dve strani obsegajočega članka »Stojadinović v politiki nove Evrope«, ki je bil priobčen v »Italijanski Ilustraciji« v Milanu izpod peresa Rina Alesija, ravnatelja tržaškega »Piccola«.

»Stojadinović je najinteresantnejša politična pojava nove Evrope in obenem najuglednejša na Balkanu. Prišel je na krmilo države v dobi, ko ljudje, rojeni za oblast, napravijo svoje poglavito delo. Uživa železno zdravje in ima živčni sistem, ki kljubuje vsem naporom in vsem napetim pričakovanjem; ne izgublja nikoli nasmeška, mirnosti, jasnovidnosti, psihološkega čuta za razvoj dogodkov. Je rojen boksač. Vsako jutro pripravlja svojo rezervo dobre volje s tem, da trenira na pancing-ballu. Nihče s strani opozicije ne bi v tem trenutku želel biti pred njegovim obličjem. Ve dobro, da ne moreš ukazati velikim stvarim, če ne premagaš majhnih in jih ne prilagodiš svojemu gledanju in svojim ciljem. Njegov značaj je torej značilno poln domislekov in to v skladu s srbsko tradicijo, ki ne izključuje telovadbe, fantazije in igre čustev. Predno se je začel Stojadinović zanimati za politiko, je bil desinteresiran in neopažen gledalec iz vrst praktičnega življenja in je bil bolj poslovni človek kot pa človek, ki bi se zanimal za ideološka trenja poveljne Evrope. Stojadinović — primerjan z Benešem in Titulescom, tipičnima osebnostima poveljne Podonavja in Balkana — se zdi danes kot gora med dvema dolinama... Stojadinović prihaja iz finančno-gospodarskih krogov. Njegovi nasprotniki so mu priznavali previdnost, če že ne brezobzirnost poslovnega človeka, osporavali so mu pa občutljivost, strateški čut, vztrajnost in natančnost, ki so iz Pašića napravili šefa Jugoslavije, potem ko je bil šef Srbije. Stojadinovića so smatrali za prevečanega človeka, čigar razumu so znane vse tajne državne uprave in prirojena sredstva in zvijače, ki pripomorejo do izdaje kakega dekreta in s katerim zmagovito prodrejo v parlamentarnih zasedah. On ne pozablja, da je Jugoslavija balkanska dežela le za tretjino svoje površine, dočim je v ostalem evropska država v rimokatoliškem pomenu besede. Na verskem polju ni uspelo Stojadinoviću zmagati. Opozicija se je proti njemu bojevala z orožjem v roki in s cerkvenimi banneri na čelu ljudskih demonstracij. Toda njegovo junaško srce se ni zbal, ker ve, da bo zmagal na vsej črti z ozirom na pretekle uspehe.«

Temu realističnemu opisu je dodana efektivna slika Stojadinovića z mladinskega zborovanja JRZ v Beogradu.

Ze julija meseca je doseglo v Sloveniji število zaposlenega delavstva 100.000 oseb in se vzdržalo na tej višini še meseca oktobra. Posebno važno pa je, da se je tudi povprečna zavarovana mezda v zadnjem poletju povečala za 1.32 na 24.32 dinarjev, tako da je letos celotna dnevna zavarovana mezda za 371.031 din večja od lanske oktobrske mezde.

(»Trgovski list«.)

Prispevek »Delavskega lista« za bodoči slovenski leksikon v xy izvodi:

Centralizem je taka ureditev države, kjer je vsa oblast tako na gospodarskem kot na političnem in kulturnem polju osredotočena (središče = center) v rokah osrednje vlade. Posamezne pokrajine nimajo skoraj nobene samostojnosti ali samouprave.

Unitarizem smatra, da smo Slovenci, Hrvati, Srbi, Črnogorci le plemena enega enotnega jugoslovenskega naroda. Taka unitaristična ideologija je pri nas podlaga za centralizem.

Danes imamo v našem političnem življenju vse polno pojavov, ki nam zgovorno kažejo, da naša inteligenca ne nosi več po pravici svojega naziva. Namesto duha, pomirljivosti in strpnosti, katere morajo nositi v sebi resnični inteligenti in pravi politiki in državniki, vladajo strast, sovraštvo in nestrpnost. In to vprav v onih krogih, ki bi se morali odlikovati po svojih moralnih svojstvih.

(»Naša Misel«.)

Nesloga je vedno in povsod upanje in zmaga tujca. Seghir.

Če ljubiš življenje, ne izgublaj časa, ker iz časa sestoji življenje.

Franklin.

Izjava predsednika tov. Ljotića ob priliki izključitve treh članov iz Zbora

Iz Zbora so izključeni gg. Jonić, Perić in Gregorič, ki so ljubimkali s sedanjim režimom in za hrbtom predsednika ter proti volji pokreta vodili z njim pregovore, ker so se naveličali biti še nadalje v opoziciji. Po njihovi izključitvi so začeli nečastno in podlo gonjo proti predsedniku po tistem časopisju, ki nas je vedno toliko blatilo in omalovaževalo, po tistem časopisju, katero so imenovani gospodje prej sami toliko napadali in ki jim sedaj uslužno in darežljivo stavlja na razpolago svoje stolpce. Mi vemo, odkod veter veje, kakor tudi to, v čigavi službi je omenjena gospoda, toda mi lahko rečemo njim in njihovim gospodarjem, da se jim ne bo posrečilo razbiti neprobno vrsto zborščev, ki neomajno stojijo ob svojem predsedniku.

Da bi pravilno obvestil tovariše in javnost, je dal tovariš predsednik naslednjo izjavo za tisk:

Res je, da so na seji posvetovalnega odbora dne 5. t. m. gg. Velibor Jonić, Djordje Perić in Danilo Gregorič, bivši člani vrhovnega odbora izključeni iz pokreta. Po tem takem pa je netočna vest, da je razkol v pokretu, temveč so iz njega le izključeni prej imenovani člani, njihova izključitev pa ne more imeti pomena razkola.

Izključeni so le-ti zato, ker so skrivaj, za hrbtom vseh organov pokreta, stopili v stik s predstavniki režima. Prav tako je netočna vest, da je prišlo do izključitve zato, ker so izključeni kritizirali vodstvo. Niti en ediničnik niso izključeni člani niti poskušali tega napraviti na sejah posvetovalnega odbora, ki so redno vsak mesec.

Nadalje je netočna vest, da bi bilo prišlo do izključitve vsled tega, ker

je predsednik pokreta opustil os Berlin-Rim ter se privezal za os Paris-Moskva. Vodstvo Zbora ni niti za las spremenilo svojega stališča, ki je izraženo v temeljnih načelih in smernicah pokreta. Iz teh pa izhaja, da se mora pokret predvsem in izključno ozirati samo na interese lastnega naroda in lastne države, t. j. da pokret pozna, če že govorimo o oseh, samo dve temeljni osi: Maribor—Djevdjelija in Subotica—Kotor.

Objavljeno je tudi neko pismo g. Gregoriča. Jaz pa, kateremu je isto naslovljeno, ga še nisem prejel. Toda iz tega pisma, katerega so prejeli med tem nekateri naši člani iz Beograda, se vidi, da je datirano s 3. decembrom. Ta datum pojasnjuje tudi celo pismo, kajti dne 2. decembra je bil njegov pisec ob 13.15 uri sprejet od neke politične osebnosti, s katero je bil tudi že pred tem v stikih in po čigar intencijah nadaljuje svoje delo.

Ker sedaj on prvi v tem pismu govori o vsebini nekega pogovora, smatram, da me je g. Gregorič odvezal od vseh obveznosti ter da vsebino istega pogovora lahko uporabim v primernem trenutku. Tedaj pa se bo videlo, da ni res tisto, kar on v svojem pismu navaja.

Končno samo še pripomnim, da so vse govornice o kakšnem odstopanju Zbora od svojega programa neresnične, kajti Zbor ostane trdno na svoji smeri, upam pa, da se bo skoro videlo, na katero stran bodo odstopili izključeni člani in kateri program bodo sprejeli. Jasno pa je eno: izključeni člani nimajo nobene zveze več z Zborom, ker so kot nedisciplinirani člani delali proti njegovim načelom in smernicam.

Revizija pakta DN

Italija je izstopila iz DN. Prvi udarec je dobilo DN že pri rojstvu, ko se ga je odrekla lastna mati. Združene države sev. Amerike so odklonile svoj vstop v DN! Sledili so izstopi Nemčije, Japonske, Brazilije in končno Italije.

Zato pa igra DN povsem upravičeno glavno vlogo v vseh demokratičnih in fašističnih — humorističnih listih!

Po vseh dosedanjih »uspehih« DN mu torej pač ne preostane drugega, kot da podaljša svoje spanje — v večnost, ali pa, da postane diplomatska zajutrkovalnica in pomenkovalnica tudi službeno.

Palača DN je namreč znamenita predvsem po tem, da ima posebne buffete za vse svoje bele, rdeče, črne, rumene in pisane delegate, kjer dobi vsak od njih vse tisto, kar mu doma spravlja največ sliin v usta in kar mu najbolj golica goltanec in želodec.

Tam se popije in pojé vsako leto take ogromne množine vsega najboljšega, da bi se s tem dalo vsaj na sam Božič nahraniti in napojiti vse stradajoče človeštvo.

Vendar pa do nedavnega glavnemu akterju DN (medtem so ga že »pogrun-tali« in obenem patentiranemu »zaščit-niku« trpečega človeštva, gospodu Litvinovu ni nikdar palo na pamet, da bi bil kadarkoli predlagal, naj se vsaj enkrat za ves čas svojega obstoja DN pokaže koristno človeštvu, pa naj pošlje za leto dni domov svoje delegirane požeruhe, pa naj rajše vso tam nakopičeno hrano razdeli med stradajoče.

Gospod Litvinov se je namesto tega rajši tudi sam izdatno posluževal kulinar-ričnih dobrot DN, dobro vedoč, da se ti delegati čutijo po buffetih tako odlično demokratično enakopravne, da potem pri prežvekanju v sejnih dvoranah v pri-jetni sitosti pozabljajo, da je tiste demo-kratske enakosti, svobode in bratstva že deset korakov od buffetov — konec in da se tam začneja čisto druga svoboda! Svoboda velekapitalističnih mednarodnih tolp, med katere spada tudi njegova kom-interna, pa večkrat tudi tisti, ki se hvaj-lijo, da je njih vzor Sin božji na veliki sliki v palači DN. Svoboda, ki v imenu človeštva izmозgava to človeštvo do ko-sti! Svoboda izžemanja, ki deli svet v posedujoče in nemanice, v izžemalce nar-odov in izžemane narode, od katerih slednjih pa jih je vsak dan več, ki so se v mejah svojih držav že otrsli vpliva mednarodnih tolp, pa se potem otrsajo še židovske centrale teh istih.

Zato pa ni nič čudnega, če so posa-mezni posebno prevejani uvideli, da svet počasi spregleduje te mednarodne sple-ke pisane centrale, pa mečejo puško v koruzo, dokler je še čas, roteč kar sami svoje sokrivce: nehajmo! Nehajmo, če ne, bo po nam, ko nas čisto razkrinkajo! Saj na luno jim potem ne moremo ube-žati!

In tako čitamo o načrtih za revizijo pakta DN in za sklicanje svetovne kon-ference za novo razdelitev kolonij, ali boljše rečeno za novo razdelitev sirovin, brez katerih noben kulturni narod v XX. stoletju ne more živeti človeka do-stojno življenje.

Toda ta konferenca bi morala pred-vsem razpravljati tudi o popolni likvi-daciji kolonij v — Evropi! Z drugimi be-sedami o priznanju pravice vsakemu ev-ropskemu narodu, da so sirovine v ne-drijah in in na površini njegove zemlje samo njegova last! Da služijo samo v blagostanje slehernega narodovega čla-na, ki mora biti prav tako kakor celota tudi sam svoboden in neodvisen od med-narodnih tolp!

Ta del konference bi zelo zanimal tu-di nas Jugoslovane, posebno nas zboršče.

Toda vsak evropski narod, pa najsi ga skrbi tisto prvo ali ono drugo, bi moral imeti pred tem forumom nekoga, ki bi zanj stavlil odgovarjajoči predlog.

Ali ga lahko stavi kdorkoli, ki je sam orodje mednarodnih tolp? Sam član upravnih svetov ali delničar njihovih podjetij ali celo predsednik ali ravnatelj posameznih? Ali naj ga stavi fistim, v čijih concernih so ta podjetja? Ne! Sto-krat ne!

Zato smo glede te konference — ka-kor bi si jo tudi želeli in jo pozdravljali, — zelo pesimistični. Tako gledé sklica-teljev kakor gledé sklicanih, vse dotlej, dokler ne bodo tako sklicatelji kakor tudi sklicani, osvobojeni mednarodnih tolp, organski gledali na svet in narode.

Ko pa pride ta čas, potem sploh ne bo treba razdeljevati kolonij niti v Ev-ropi, niti izven nje!

Za enkrat pa se bodo rešili iz izže-maljskih krempljev samo tisti narodi, ki so se pri sebi doma že otrsli vpliva mednarodnih tolp, in ki bodo lahko kot svobodni in neodvisni ljudje s poudar-kom zahtevali, kar jim gre!

Jugoslavija bo med temi šele kot — država Zbora!

Zakaj ravno šele kot — država Zbo-ra, mislimo, da smo povedali dovolj raz-ložno.

Obenem pa smo tudi že odgovorili še na neko ravno sedaj za Zbor zelo aktu-alno vprašanje, na katero je bilo po-trebno odgovoriti tudi s te strani, pa da bi bilo v današnjem našem listu nanj od-govorjeno res vsestransko.

Upamo, da smo dosegli svoj smoter vsaj v mejah človeške nepopolnosti in drugih človeških pomankljivosti...

Krepostna slovenska beseda

Mi smo v zadnji številki našega lista naslovili naše poročilo o ustanovnem občenem zboru v Žirovnici z »Nezadržno naprej!«

Da bi nas glavno in postransko gla-silo zadnjega predstavnika svetovne ka-meleonske demokracije, gospoda dr. Din-ka Puca »Slovenska beseda« prepričalo, da piše svoje spakederalo pod naslovom »Česa ne bodo«, na podlagi poročila iz našega lista — (odkod pa bi sicer, saj ni-ma tamkaj žive duše) —, se v omeje-nem svojem duševnem proizvodu izrečno norčuje iz našega nezadržnega napredo-vanja. Da pa menda vendar nihče ne bo podvomil, da gre za citat, daje ti dve besedi celo pod narekovaj.

Ker nam torej blagorodni gospodje sami dajejo v roke vse dokaze, ki so po-trebni, da se neko pisanje označi kot namerno širjenje neresnice, zato tudi lahko trdimo, da so gospodje v svojem spakederalu namenoma pisali neresnico?

Kajti v našem poročilu piše jasno in razločno ne samo, česa ne bomo naredili, temveč tudi, kaj bomo naredili. V članku pa je namenoma izpuščeno to drugo in namenoma obrnjeno tisto prvo po svoje!

Da zamenjujejo gospodje purgarji pri »Slovenski besedi« pojma kapital in kapitalizem, jim niti ne štejemo v zlo, kajti to pri purgarjih ni treba, da bi bilo namenoma. Tako diferenciranje namreč že presega purgarske možgane.

Vendar pa bi purgarjem svetovali, naj se ne mešajo v stvari, ki jih ne ra-zumejo. Kajti s tem samo smešijo sami sebe. Iz članka namreč izhaja, da se bo takrat, ko bo Bog dal koji dolg rep in dr. Pucu oblast, delalo brez — kapitala! Najbrž bodo takrat vsi ljudje, razen dr. Puca seveda — plačevali z — gumbi!

To celo ne bi bilo niti preveč never-jetno. Saj poznamo ljubljanskega firerja jevtičevega pofovskega zibanja prav do-bro, njegovo »sovraštvo« do kapitalizma pa še bolj. Ljudstvu bi najbrž še gum-bov zmanjkalo, če bi Bog dal koji dolg rep, čeprav tokrat rdeče pobarvan...

Dragi čitalec!

Ali je prav, da prejemaš list zastoj, trud in duševno delo svojega bližnjega, kajti iz-državanje lista stane mnogo denarja in truda in dela. Vsi naši sodružniki delajo poleg svoje redne službe v svojem prostem času, brez vsake nagrade. Ali je prav, da jim ne vrneš niti tistega, kar so iz svojega žepa dali za tiskanje in druge stroške za list, samo da bi razširili idejo, ki edina lahko reši naš narod? Prav je, da si vsaj na koncu leta iz-prašaj svojo vest s tema dvema vprašanje-ma, pa da si jo olajšaš s tem, da kupiš na pošti za 25 para položnico poštne hranilnice, napišeš na vse tri njene dele: na pobotnico, sporočilo in temeljnico znesek, ki ga nam dolguješ, izpod tega številko našega čekovne-ga računa 19.416/a, izpod tega pa ime lastni-ka čekovnega računa: Ljubljanska kreditna banka — »Zbor«, Ljubljana. Na pobotnico izpišeš znesek še z besedami, na sporočilo in temeljnico pa svoj naslov vplačnika in čisto spodaj na obe slednji še datum.

Po tej položnici predaš na pošti dolgujoči znesek in plačaš za poštino 50 para, pa ti bo vest čista, nam pa zagotovljeno izdajanje lista za prihodnje leto.

Če pa tega ne storiš, potem se ne pritožuj, če ti z Novim letom ustavimo list.

Uprava lista.

Opozorilo!

V zadnji številki sta se nam vrinili dve zelo neljubi pomoti.

V članku »Nezadržno naprej« čitaj v govoru tov. Šturma namesto besede socializacija besedo racionalizacija.

V članku »Hrastniška in trboveljska dolina« pa povsod namesto začetne črke B. črko W.

Prosimo cenjene čitance, da oboje v tem duhu popravijo, kajti obe pomoti bistveno izpreminjata smisel stavka ozi-roma članka, druga pa bi tudi čisto po nepotrebnem lahko komu delala krivico. Česar »Zbor« še posebno nikakor ne bi hotel.

Uredništvo lista.

POLITIČNO SMETIŠČE

Proslavo Zedinjenja so praznovali akademiki na Univerzi zelo slovesno. Zastopani so bili vsi nacionalni akademski klubi. Svečanost pa so povzdignili odsotni zastopniki rektorata in profesorskega zbora. Tempora mutantur et nos cum illis...

Slovenec ugotavlja, da so se dogodile v »strumno organiziranem Zboru« razne homatije v vodstvu itd. Naj pa bodo prepričani vsi tisti, ki so to »strumno organizacijo« občutili na lastni koži, da bo odslej naš pokret še bolj strumno korakal — zmagi nasproti!

List »Slovenija« prinaša sledeče cvetke: »V takem velikanskem pretresu, ko so bile omajane vse stvarne in duhovne podlage, so — kakor povsod po svetu — tudi med Slovenci splavale na vrh vse smeti in vsa gnila mrhovina. (To verjamemo, ker bi se sicer tudi list »Slovenija« ne mogel pojaviti. Op. ur.) ... Nasproti močnemu hrvaškemu državno-pravnemu izročilu je bilo jugoslovanstvo smešna prikazen in naravnost sredstvo za okrepitev hrvaške skupnosti. (Ta opomba dokazuje, da uživa tak tisk pri nas res neomejeno svobodo. Op. ur.) ... Je pa zgodovinska sociološka resnica, da prav tisti narodi, ki so jih zadele najhujše preskušnje in stiske, vstanejo z novo, nepričakovano močjo na plan. Nemški narod, na katerega je padlo breme mirovnih pogodb s toliko težo, je prav pritisk teh pogodb vzdignil zadnjega moža. tako da je celo plitko modrost, kakor je »nacizem« prenesel in ga še prenaša. (Slovenščina pa taka! Stavek pa postavlja nevarno trditev — kaj pa, če bi se zgodilo, da bi kaj takega narod prenesel tudi pri nas? (Op. ur.) ... S trdo roko naj skrbi sleherni izmed nas, da se ne vtihotapijo v slovenske vrste ljudje, ki so delali hudobije nad slovenskim narodom v preteklih časih (kar se še danes nadaljuje — op. ur.), ki so izdajali slovenstvo v svojo osebno korist. (Ta stavek velja menda celo za tiste, ki stojijo za »Slovenijo« in jo financirajo. Op. ur.) ... To pa zato, da bo zadoščeno npravstvenim zapovedim in da v usodnem času ne bodo spet priplavale na površje smeti in mrhovina. In pa zaradi zdravja vsega slovenskega občestva v prihodnosti. Smeti naj ostanejo na duu!« —

Tudi mi smo tega mnenja. Potem bo tam gotovo obležal tudi list »Slovenija« in vsi, ki stojijo za njim... Vsaj v — državi »Zbora«.

Vilderjeva »Nova Riječ« ima članek z naslovom »Opomena iz Brazilije«. Mislimo, da bi mnogo več koristnega storila, če bi v kak braziljski list poslala uvodnik z naslovom: »Opomena iz SHS...« S tem bi morda Brazilcem preprečila mnogo »gluposti«... in kar je najbolj važno, žela bi obilo priznanja in zahvalnosti!

Borba monogramov

Ko je one odločilne oktobrske nedelje v letu 1936. po Kristusu legel na zemljo večerni mrak, je bila bitka dobojevana. Osvobojeni neznosne more, katera jih je tlačila dolge tedne, najbolj pa seveda zadnje ure, so se zbrali srečni zmagovalci, da proslavijo zmago, obenem pa nekoliko osvežijo izsušena grla, katera so zlasti minuli dan vršila najnapornejšo službo za narod in domovino. Premaganci pa so se potrti in kislih obrazov po stranskih ulicah umaknili v svoja zatišja, da si izližejo prizadejane jim rane ter skujejo primeren načrt za vojne operacije bližnje prihodnosti. Marsikateri svobodni volilec pa se je onega, za oba smrtna sovražnika tako važnega večera, oddahnil v upanju, da bo imel pred tako kolobocijo za nekaj let mir.

Žal pa se nekateri priznani strategji niso zadovoljili z neuspahom tistega dne. Posvetili so se ponovnemu, vestnemu študiju cele zadeve, upoštevajoč pri tem vse mogoče činjenice. In naenkrat, seveda ni nikomur znano, iz kakšnih narodu koristnih vzrokov (Bog razumi gospode, ki v potu svojega obraza, lačni in žejni delajo za ljudski blagor), se je pokazala nujna potreba prekopičevanja mejnikov. Živio! Spet bomo volili, spet se bomo lahko opajali z upom na zmago. Končno smo pa storili tudi obče dobro delo, saj smo začasno odtegnili trpinove možgane tužnim mislim ter ga zaposlili z ugibanji o volitvah.

Kako smo reševali Koroško

V celovškem listu »Freie Stimmen« je letos za obletnico kor. plebiscita popisal Ferdinand Raunegger (= Ravnikar!), tedaj vodja koroškega žitnega zavoda, kako ga je deželni upravitelj dr. Artur Lemisch (= Lemež!) v začetku novembra 1918 poslal v Ljubljano, da obravnava z Narodno vlado o perečih vprašanjih. Ferd. Ravnikar pravi, da so tedaj slovenski listi zahtevali, da se cela Koroška vtelesi jugoslovanski državi, v Celovcu pa da se je naselil prejšnji stolni vikar dr. Smodej kot slovenski generalni komisar in je pošiljal na okrajna glavarstva in občine odloke kakor kakšna oblast, v Borovljah pa da se je postavil neki Poschinger za diktatorja, odstavil občinsko zastopstvo in povzročil nepopisno zmešnjavo.

Narodna vlada v Ljubljani je res, namesto da bi bila skušala Slovensko Koroško nemudoma zasedeti, postavila v Celovcu za jugoslov. komisarja stolnega vikarja Smodeja. Zidali smo hišo pri strehi! Preprosta pamet nam pove, da bi bili morali najprej oni del dežele, ki smo ga reklamirali zase po vsej pravici, spraviti tudi dejansko pod svojo oblast in šele potem ondi postaviti komisarja! Tako naivno smo si predstavljali rešitev Koroške! Kako vse drugače so postopali Čehi ali Poljaki! Tudi Poljaki so morali n. pr. Poznanjsko najprej vojaško zasedeti in pregnati nemške regimente, pri čemer je prišlo do krvavih bojev, šele potem so mogli ondi vzpostaviti svoje gospodarstvo.

In kaj je storil Pošinger v Borovljah? Odstavil je občinski zastop in sebe proglasil za gerenta. Tu vidimo, kako brez glave so bili prvi hip po polomu koroški Nemci oz. renegati, ki so se dali kar tako odstavljati. Pošinger je seveda mislil, da bo vsak čas vkorakala v deželo jugoslov. vojska. Ko so Nemci videli, da Pošinger nima nobene oborožene sile za seboj, so seveda Pošingerja zopet odstavili oz. kratkomalo izjavili, da so oni postavna oblast, ne pa Pošinger.

Pa vrnimo se k »Rauneggerju«. Pravi, da ga je 3. nov. 1918 poklical dr. Lemiš k sebi in mu povedal, da je prišla iz Ljubljane od Nar. vlade pritožba, da se na Koroškem pri preskrbi z živili zapostavljajo Slovenci. Pritožba je bila podkrepjena z grožnjo, da se bo na Kranjskem z Nemci enako postopalo, če se zadeva ne popravi. Dr. Lemiš je izrazil Ravnikarju željo, naj gre on v Ljubljano in ondi obrazloži, da se na Koroškem korektno postopa.

Ferd. Ravnikar je vzel s seboj še orožniškega ritmojstra Rud. Handla in Slovenca msgr. Val. Podgorca. Dne 4. nov. so se omenjeni trije z avtom odpeljali čez Jezerški vrh v Ljubljano.

Ravnikar piše: »Pri ljubljanski deželni vladi nas je sprejel tedanji notranji minister dr. Janko Brejc, čigar prvo vprašanje se je glasilo: Kje je dr. Lemiš? Zdelo se je, kakor da je res mislil, da bo koroški

deželni upravitelj osebno prišel obravnava.« Dr. Brejc je za drugo uro popoldne sklical sejo slovenskega državnega sveta (kakor pravi Ravnikar). »Ko smo ob tej uri prišli, so bili pod predsedstvom dr. Brejca zbrani: dr. Kukovec, Pestotnik, dr. Lovro Pogačnik, dr. Ravnikar, minister za prehrano in župan ljubljanski dr. Tavčar, pozneje tudi predsednik Josip Pogačnik.

Ferd. Ravnikar je razložil, da se s kor. Slovenci glede prehrane korektno postopa in msgr. Podgorca je izjavil v istem smislu. Za tem so se oglasili skoro vsi člani »državnega sveta« in slikali, kako težaven je položaj tudi v Sloveniji, da naj se zamenjajo uradniki, opcija naj bo prosta itd. »Raunegger« je imel zaupen nalog, naj skuša čim več poizvedeti o namenih slovenske deželne vlade glede na Koroško. A v začetku sploh noben poverjenik Nar. vlade ni omenil kakih slovenskih aspiracij po Slov. Koroški. Ferd. Raunegger je že mislil, da se bo ves razgovor končal pri najboljši volji, ko je dr. Brejc izjavil, da vlada med Slovenci na Koroškem proti prejšnjim in sedanjim vladodržcem veliko nezaupanje in kdor pozna razmere, ve, da je za to tudi dovolj vzroka. »Raunegger« piše: »Na moje sklicevanje na našo kronsko pricho msgr. Podgorca je odgovoril s tem, da je pokazal brzojav, podpisan od dr. Smodeja, ki se je glasil: »Če danes pride Podgorca z Nemci v Ljubljano, on ni zaupnik koroških Slovencev.«

V nadaljnjem je dr. Brejc izjavil, naj v gotovih okrajih na Koroškem dajo Nemci oblast iz rok in naj uprava preide v roke Slovencev, zlasti kar zadeva varnostno službo (žandarmerija), pobiranje davkov in šolstvo. Dr. Brejc se je izjavil pripravljene, one kraje na Koroškem, ki bi prišli v slovensko upravo, preskrbovati z živili, »kar more veljati tudi za mesti Celovec in Beljak. (! — klicaj napravil Ravnikar). Pri tem se je od obeh strani večkrat rabil izraz: sporno ozemlje in dr. Brejc me je hotel vjeti z direktnim vprašanjem: Kaj razumete pod spornim ozemljem? Odgovoril sem seveda: Kar imamo mi in kar hočete imeti vi. Nato je opomnil Brejc s posmehljivim nasmehom: Vi torej še vedno stojite na stališču, da nočete ničesar dati.«

Ravnikar pravi: »V splošnem smo dobili vtis, da bi bili posamezni člani slovenske deželne vlade, zlasti starejši gospodje, kakor predsednik Pogačnik in župan dr. Tavčar — ali bi ne bilo boljše, da bi bili ti »starejši gospodje« sedeli doma za pečjo, nego da so v onih velikih, odločilnih časih zavzemali tako odgovorna mesta, ki jim očitno niso bili več kos? Od. priobč. — morebiti dobrohotnejši, da pa sta dr. Brejc in njegov eksponent na Koroškem ne več nasprotnika, marveč sovravnika mirnega sporazuma.«

»Po okrog triurnem obravnavanju smo se poslovili, ne da bi prišlo do kakih sklepov, do katerih tudi nismo bili pooblašče-

lišan svoji ženi: Eni pravijo, da imajo boljši in večji prostor pod soncem in da jim je celo bog maševanja pokoren. Drugi trdijo, da bodo zmagali zato, ker imajo večino volilcev za seboj. Stara, daj mi pameten nasvet, koga naj volim!

Žena: Naredi tako, da bo za nas prav, saj veš, da smo siromaki. Oh, te nesrečne svobodne volitve!

Član glavnega odbora uglednemu volilcu Metlaču: »Ker ste bili vedno naš, smo Vam dali priznanje na ta način, da Vas kandidiramo kot namestnika.«

Odgovor: »Hvala lepa, sem predsedal, na drugi listi me kandidirajo v upravo. Z Vami sploh ne bi mogel voliti, ker, dovolite, za Vašo listo glasuje moj konkurent.«

Sedlač očita svojemu bivšemu sopripadniku: Pred leti sem si osvojil Vaše svetovno naziranje. Bil sem Vam dolga leta zvest pristaš in agitator. Ne rečem, da mi niste veliko pomagali, vendar pa nisem imel od tega osebnih koristi v oni meri, kakor sem jih pričakoval. Zato sem prisiljen preiti k nasprotnikom. Zagotovo mi je, da bodo mojo pomoč bolj plačali, kakor ste jo plačali Vi.

Skaklje modruje: Stari časi so minili, oblast so dobili drugi v roke. Fant, ravnaj se po vetru, izkoristi čas in pristavi lonček, dokler je še prostora.

Modrač sklene: Pravijo, da gre za neko naziranje. Moje naziranje je, da sem dosti premožen, da pridem v občinski odbor. Če me prvi ne bodo hoteli vzeti na listo, grem k drugim.

ni. Ob pol osmih smo mogli že v Celovcu poročati. Toliko smo mogli poizvedeti, da hoče imeti oficijelna slovenska vlada koroško ozemlje, da odklanja sodelovanje za vzdrževanje reda pod sedanjo koroško vlado in da reklamira upravo v jezikovno mešanem delu dežele zase.«

Kaj pa so gospodje od Narodne vlade v Ljubljani ob obisku odposlancev koroških vladodržcev lahko spoznali in uvideli? Da se koroški Nemci niso voljni odpovedati oblasti in gospodarstvu nad Slovenci na Koroškem! In kakšne zaključke bi bili morali logično oni iz tega izvajati? Da je treba slovensko ozemlje na Koroškem nemudoma oz. čim prej ko mogoče zasedeti! In zakaj se to ni zgodilo? Gospodje niso bili kos svoji nalogi v onem usodnem, velikem času. Žalostno je, če narod zamuja velike trenutke v svoji zgodovini. Korotanec.

Proletarski zagovornik kapitalistov

Gosp. Krekič Bogdan, centralni tajnik URSSJ, včasih tudi referent centralnega tajništva Delavskih zbornic v Beogradu, kateremu poje čast in hvalo tudi »najpotrebnejši« »Delavski list«, se je ob priliki borbe naših trgovskih krogov proti kapitalističnim družbam (Tata, Bata) toplo zavzel za kapitalistično produkcijo sličnih družb. Mnenja je, da je ta proizvodnja — v korist delavstvu! Morda bo izdal v podkrepitev te trditve še kako »strokovno« knjigo, saj je kapaciteta na tem področju.

Sicer smo vajeni presenečenj, kar se tiče vratolomnih akrobacij »rešiteljev« delavstva. To pa, da bi se našel med visokimi funkcionarji strokovnih organizacij nekdo, ki bi kar javno branil in zagovarjal — kapitalistične družbe, to pa nam v naše »fašistične« glave ne gre in ne gre. Gospodje ljudskofrontarji, pustite vendar nam »fašistom« te »uboge« kapitaliste, da jih oblečemo in nasitimo mi. Zakaj jih reklamirate zase in delate nam konkurenco? Saj vendar niso vse kapitalistične družbe židovske. Ali nismo po vašem mnenju mi poklicani, da branimo in ščitimo vsaj ne-židovske kapitaliste? Vi pa branite rajši delavstvo, kakor mu oblubljate že dolgih dvajset let. Poglejte vendar enkrat iz svojih toplih gnezd v katakombe nas »brezdomcev«! Ali mislite, da vas plačujemo za mlatenje prazne slame in branjenje kapitalistov? Če že hočete kaj takega izjavljati, pa vprašajte preje nas delavce za naše mnenje. Vi imate poslušati nas in ne mi vas! Sicer vam pa že zdavnaj pojememo tisto pesmico, katero je priobčil zadnjič »Delavski list« in ki se glasi:

Lipe Kekec naj ne pride
Nikdar več v Medvedjo vas!
Njega in podobnih ptičev
Bog za vselej reši nas!

Poravnajte naročnino!

Občinski nameščeneec: Težko je biti občinski nameščeneec za volitev.

Nosljač: Nisem imel namena, da grem volit. Ker je pa moj osebni nasprotnik na listi, grem, da volim njemu nasprotno listo.

A: Gospod, Vi ste kakor nalašč za člana občinske uprave. Pojdite na našo listo. Zagotovim Vam za celo dolgo bodočnost vso moralno in nemoralno podporo naše ugledne stranke. Pomislite samo na svoje konkurente!

B: Pristanem, ker se to popolnoma strinja z mojim svetovnim naziranjem in strankino pripadnostjo.

C B-eju: Ali si res bil tako nemožat, da si šel v nasprotni tabor?

B: Seveda, za tako ceno bi šel tudi Ti.

C: Pomisli vendar, da repatice niso nikake stalnice, končno pa Vi zaenkrat niti ne morete zmagati.

B: Če bo potrebno, se pa pozneje vrnem v Vaš tabor.

C: Mi odpadnikov ne sprejemamo več nazaj.

B: Beži, beži, saj politična stranka vendar ni kakor kako čednostno dekle. Končno so pa volitve svobodne in ne more nobena stranka zabraniti, da ne bi z njo volili tudi njeni odpadniki.

Mnogi: Težko se je odločiti, ko pa človek ne ve, kateri bodo zmagali.

Opazovalec vprašuje: Ljudje božji, to vendar ni možato, kdo Vas je tako pokvaril?

Odgovor: Monogrami ali skrajšane označbe političnih strank!

Gosp. Joniću grozi tudi telesni harakiri

Gospod profesor Velibor Jonić, pred tremi meseci še glavni tajnik JLG Zbor, sedaj eden od trojice, ki je izvršila prostovoljni politični harakiri, je letos februarja ob priliki gonje radi »Tehnične unije« poslal sedanjemu svojemu lajbnarju »Vremenu« popravek, v katerem se je zaobljubil dobesedno takole: »Pripravljen sem izvršiti samomor, če se dokaže, da sta Zbor in »Otdžbina« prešla na kakršenkoli način le eno edino paro denarja iz inozemstva!«

Njegova sedanja harakirska sotrudnika (in tisti, ki za njimi izven Zbora stojijo) pa sta začela v skupni izjavi v tem istem »Vremenu« (katero je sopedpisal tudi g. Jonić), spet pogrevati »Tehnično unijo« kot neko »afero«.

G. Jonić se torej nahaja v veliki nevarnosti, da bo moral z ozirom na svojo februarjo zaobljubo izvršiti tudi telesni harakiri, če se ne bo požuril, da dokaže lastnima sotrudnikoma, da je njihovo trobljenje o »aferi« le prosta demagogija, t. j. demokratična potegavščina, ki nikakor ne dolikuje malim dučičem. Kvečjemu bi še dolikovala kakšnemu jugo-slovenskemu Joe Matošiču in njegovi »Danici«, ki bo že radi tega, da revica ne bo samevala po Jugoslaviji, najbrž kmalu dobila sestrico iste pasme, samo v cirilici...

Ni razkol

Iz JRZ so izstopili:

Je razkol

Iz JLG Zbor so izključeni:

Jonić Velibor, profesor, član Vrhovnega odbora,

Perić Djordje, novinar, član Vrhovnega odbora,

dr. Gregorić Danilo, advokat, član Vrhovnega odbora.

Iz Dola pri Hrastniku

Čemu cestne doklade? Dolgo časa se govori in obeta, da se bo pričelo z delom na cesti iz Dola proti Hrastniku. Cesta je namreč v takem stanju, da sploh ne zasluži imena cesta. Mnogo brezposelnih čaka na skromen zaslužek, prebivalstvo pa za človeka primerno cesto. Čakajo pa še nekateri drugi, pa ne vemo zakaj. Tisti namreč, ki o tem odločajo. Vsi priz-

deti prosimo odločujoče faktorje, da nasujejo vsaj tisto količino peska na cesto,

Na praznik zedinjenja smo opazili, da raz neke hiše ni bila izobešena državna zastava, dočim smo jo videli viseti ob priliki »taborske« polomijade nekih fantov. Ali je društvena proslava več, kakor praznik zedinjenja, to naj nam blagovoli povedati občinski uslužbenec, ki stanuje v isti hiši in katerega naloga bi bila opozoriti gospodarja na patriotizem do lastne države.

Zalostna »zdržnost«. 19. prošlega meseca imeli smo priliko opazovati okoli 17. ure pravo tovarištvo dveh mladih socialistov, katera sta se vračala v družbi tretjega sodruha iz Dola proti Hrastniku. Ta tretji jima je dajal za vino, pa tudi sam krepko srkal, zaradi česar mu je pri povratku postalo tako slabo, da se je zgrudil na cesto in obležal ves potolčen. Omenjena tovariša sta pa pojmovala »zdržnost« tako dosledno, kakor je pač med marksisti navada. Pustila sta ga ležečega na cesti, ne da bi mu nudila tovariško pomoč. Tako se je končala »zdržnost«, sklenjena pri mizi in vinu, žalostno na cesti...

Naš predsednik tov. Ljotić med podeželskimi tovariši

Petrovgrad, 21. novembra. V prostorihih lokala »Drina«, ki so bili natlačeno polni, je imel naš predsednik v Petrovgradu nad vse uspeli shod.

Topola, 28. novembra. V gostilni »Srbski kralj« je imel naš predsednik shod. Govorili so še narodni poslanec tov. Lazarević in še nekoliko tovarišev iz Beograda in Šumadije. Navzoči so priredili tov. Ljotiću navdušene manifestacije.

Vršac, 12. decembra. V Vršču je govoril tov. predsednik o političnem položaju ter ostro napadel zagrebški sporazum, s katerim nobena od obeh strani ne misli iskreno. Obe pa pozabljata, da še nobene države niso ustvarili — sporazumi.

Tov. Vinko Outrata — inženjer

Spominjam se mračne dvorane in pisanih ljudi, zbranih v njej nekoč spomladi 1935.

Ljudi, ki so vedrili pod eno »marelo«, dokler je dež padal. Ko pa so menili, da bo

njim in sicer samo njim, kaj jim je bilo ljudstva mar, — posijalo sončece, so pokazali svoje prave, prej tako skrbno prikrite barve, zavrgli »marelo« in se razkropili na vse strani...

Tam v mračni dvorani so bili zbrani pred razhodom. Govori so se vrstili. Vsa je skušal z besedami prikriti svoje misli.

Ob zidu, v polmraku pa je stal študent. Spregovoril je, govoril, izražal misli tako, kakor mu jih je srce narekovalo. Govoril je o Dimitriju Ljotiću. Ognjevito, z vsem žarom svoje mladeniške duše.

Stari strankarski prevejanji v dvorani pa so se dolgočasili ob njegovem govoru, vrteli se po stolih, ki so škripali, premetavali noge in se razgovarjali med seboj, da bi — preslišali svojo vest.

Kajti s študentovimi besedami so se jim oglašali zadnji ostanki njihove vesti v strankarskih grudih.

Študent jih je postavil na natezalnico. Sram jih je bilo pred mladeniškim idealizmom, nepokvarjenostjo in poletom. Nihče ni imel poguma ugovarjati mu, pač pa so se trudili na vse pretege preslišati glas vesti, glas študenta. Le nekaterim je globoko segel v srce študentov glas.

Ta študent je bil naš Vinko.

Potem so prišle petomajske volitve. Povsod je bil naš Vinko. Povsod je njegov mladeniški žar pridobival, osvajal srca poštenjakov. Z oči so mu brali resnico in pred njo so klonili glave. Mladost je zmagovala.

Brezupna stvar, svetel žarek v splošnem mraku, toda — laž ni! In, če bo nekoč zmagala resnica, bo zmagal Dimitrije Ljotić, bo zmagal študent Vinko Outrata.

Potem je gospod notranji minister blagovoli dovoliti organiziranje Jugoslovanskega ljudskega gibanja »Zbor«, Dimitrija Ljotića. Študent Vinko Outrata je zopet tu, povsod pomaga po svojih močeh, povsod ga je dovolj.

In »Zbor« napreduje, njegova misel se širi po Jugoslaviji. Organizacija, časopis, vse prihaja v svoj tir.

Naš Vinko Outrata se tedaj razdeli v tovariša Vinka in študenta Outrata, ki mora končati — izpite.

In 15. decembra v letu Gospodovem 1937 postane naš študent Outrata na ljubljanski univerzi inženjer Outrata.

Prva pot inženjerja Outrate z univerze je bila med zborniške sodelavce. »Če imate kaj dela, dajte, sedaj imam zopet čas,« je zaklical.

In tako sta se spet združila študent Outrata in tovariš Vinko. »Zboru« se je zopet vrnil cel tovariš, inženjer Vinko Outrata.

Vemo, da bo naš Vinko v svoji skromnosti hud, da smo toliko napisali o njem. Pa naj bo potolažen. Mi nismo pisali o njem, temveč o idealizmu, o ustvarjajočem navdušenju, za kar vemo, da Vinko ni hud, če poveličujemo, ker ve on kakor mi, da je le v ustvarjajočem navdušenju, v delu rešitev našega naroda.

Cestitamo ti, dragi Vinko, iz vsega srca. Mi vemo, da bo od tvojega znanja imela korist prejšnji ali slej celota — ljudstvo, narod, država, ker boš vsekar z znanjem združeval ustvarjajoče navdušenje in svoje kristalno — poštenje, ker boš vedno in povsod — zboral...

ORGANIZACIJA »ZBORA«

Vič-Ljubljana. Dne 12. t. m. je bil redni občni zbor krajevne organizacije JLG Zbor, na katerem je bil izvoljen sledeči odbor:

Zupančič Franjo, bivši strok. učitelj, Idrijska 17, predsednik; Zajc Franc, miz-pom., podpredsednik; Zajc Ivan, čevljpom., tajnik; Sodnikar Anton, čevlj. pom. blagajnik; odbor: Mayer Mijo, poslovovodja, Kavčič Ivan, mizar in Zuban Florian. Nadzorni odbor: Bizovičar Anton, mizar in Šimnovec Rudolf, priv. uradnik. Delegatom za sresko skupščino je bil izvoljen Zajc Franc.

Moste-Ljubljana. Dne 11. t. m. je bil redni občni zbor krajevne organizacije JLG Zbor, na katerem je bil izvoljen naslednji odbor:

Pavlica Franc, strugar, Hrdeckejeva cesta, predsednik; Širaj Alojz, mehanik, Pokopališka ul. 5, podpredsednik; Sieberer Igo, strojnik, Šmartinska c. 62, tajnik; Ložar Edvard, klepar, Ciglerjeva ul. 9, blagajnik; odbor: Konilo Anton, delavec in Jaklin Ivan, dim. pom. Nadzorni odbor: Javoršek Ivan in Posinek Josip. Delegat za sreski občni zbor tov. Širaj Alojzij.

Barje-Ljubljana. Dne 11. t. m. je bil na rednem občnem zboru krajevne organizacije JLG Zbor izvoljen sledeči odbor:

Anžur, mag. nameščenc, Galjeviča št. 210, predsednik; Vidmar Alojz, posestnik, Izanska 64, podpredsednik; Kralj Anton, kamnosek, Galjeviča 210, tajnik; Trpin Josip, čevlj. moj., Dolenjska cesta 6, blagajnik; odbor: Kalin Josip, posestnik, Jerman Franc, delavec, Intihar Ivan, delavec in Žitnik Ivan, pos. sin. Nadzorni odbor: Župec Jakob, delavec in Skalar Franc, posestnik. Delegat za sresko skupščino Anžur Tomaž.

Ruski boljševiški prevrat pred 20 leti

(Poučne in svarilne skice situacije koncem l. 1917. v odlomkih po P. N. Krasnovu.)

Resnica je včasih groznejša od najfantastičnejših zgodb o grozi.

Boljševiški sovjeti so ravnokar strmoglavili gnilo provizorično vlado Kerenskoga, ki je sanjala svoje usodne sanje o ustavi in demokraciji, zraven pa koketirala s sovjeti. Oglejmo si položaj v Rusiji, ki je tedaj prestopila prag v paradiz »diktature proletariata«, kot ga opisujejo očividci tistih dni brez pretiravanja:

»V vojašnicah se vrstijo neprestano škandali. Vsi vprek zasmehujejo Boga, mater božjo, mečejo ikone v blato. Plaho, v večnem strahu za svoje bedno življenje se plazijo oficirji mimo rdečih gardistov; trepetajo, toda vseeno služijo tudi pod novim nemogočim režimom dalje. Še vedno skušajo zapovedovati in eksercirati z izstradanimi, raztrganimi ljudmi, katere vodijo na višje povelje v borbo in smrt pod rdečimi zastavami. Z njimi ne moreš spregovoriti odkrite besede. Molčijo, ne zaupajo nikomur, niti nasmehni se ne upajo. Krvoločna svojat komisarjev jih drži v neprestanem strahu. Vsa Rusija drhti, in v tej omotici groze vse krade, krši zakon in se v deliriju reži svoji lastni pokvarjenosti.

Mnogi oficirji so se prebili na poljsko fronto, samo da bi se ne bilo treba boriti za tretjo internacionalo proti lastnim ljudem po ulicah velikih ruskih mest.

Rdečo armado bi mogli razdeliti v razne kategorije. Lenin in Trocki — najvišji glavi — sta bila brez dvoma iskren-

no navdušena za tretjo internacionalo. Potrebna jim je bila porušitev Rusije, Poljske, Nemčije — vsega evropskega sveta, vse kulture — da bi mogla na njihovem mestu zgraditi nov svet z novo kulturo v imenu svetovne revolucije. Pri zasledovanju tega cilja se nista ustrašila nobene zapreke. V to so jima bili potrebni brutalni, zločinski tipi, ki se niso bali prelivanja krvi v potokih in ki so padli na nivo krvoločnih zverij. Take ljudi sta celo še posebno razvajala.

Toda že naslednja kategorija je bila neskončno klaverna in bedna. Razni bivši ruski generali kot Klembovski, Zajončkovski, Bonč-Brujevič, Pestrecov, Samojlov, Brusilov, Polivanov, bivši narednik Budjonij itd. — vsi ti so služili v rdeči armadi samo zaradi osebnih koristi, da so rešili svojo kožo, ali pa so jih k temu prisilili. Mislili so si: pod vsako vlado so višji in nižji krogi. Povsod so generali, senatorji, bankirji, posestniki lastnih lepih hiš, uživalci sitega življenja in opojnih užitkov ljubezni. Povsod pa je tudi plebs, ki stoji z iztegnjeno beruško roko na cestnih oglih, se opoteka po nočnih azilih in umira od glada, če je v gubernijah Kazana, Saratova, Samare in drugih bila slaba letina, tisti plebs, ki ga v lenskih rudnikih streljajo žandarji. Vse to je pod vsako vlado neizbežno — toda zase moraš najprej poskrbeti, da boš postal general ali senator in si zagotovil mirno in sito življenje. Kaj zato, če se vlačijo danes po nočnih azilih tvoji nekdanji tovariši in iščejo boro streho; kaj zato, če namesto prisilnih sibirskih delavcev streljajo sedaj inteligentno mladino! Pod rdečo zastavo se da po njihovem mnenju ravno tako dobro živeti, kot pod dvoglavim carskim orlom. Če bi se pa le oglašil njihov prelubi »jaz«, ga bodo že prisilili k molku, ko bodo zaprli oči pred bedo svojega bližnjega. In če jim porečeš, da je življe-

nje postalo nevzdržno, odgovorijo: »Kaj še! Za denar se vendar vse lahko dobi!« In res — dobivali so še vedno mleko in maslo, bel kruh in perutnino, pa so živeli skoro kot preje. Niso se zavedali, da so glavna opora boljševizma pri ustvarjanju nove rdeče armade, ki bi je brez bivših carskih oficirjev sploh ne mogli zbrati in organizirati.

Na družabnih sestankih in na sovjetskih uradih so se zgnatli vsi mogoči ljudje stare Rusije, znane, izobražene osebnosti iz velikega sveta. Človek bi to še nekako razumel kot rezultat surove sile. Neverjetno pa je bilo, da so mnogi inteligenti videli celo mnogo dobrega v tem »komunizmu«, da so se nekako sprijaznili s tem divjim, nenaravnim življenjem in videli vrednote, kjer je bilo samo krvavo nasilje. Posebno strašno pa je bilo ukomodiranje mladine na razmere v novi sovjetski republiki.

Mlada izobražena dekleta z univerze so zatrdjevala prepričano, da bo ta režim pripeljal do nečesa novega in dobrega. Govorile so na primer: »Pomislimo na vlogo žene. Preje je bila sužnja. Koliko poniževalnosti je bilo v tistem čakljanju mladih deklet, ali se bodo poročile, ali ne. Pri tem »ribolovu« na ženske se niso mogle orestiti starih tet in njihovih čajank, kamor so morale hoditi na sramotne ženitovanjske ogledne, pa na ples in večerne zabave, kamor so bili povabljeni tudi bodoči ženini. Tega sedaj ni več treba. Brak je po zaslugi boljševikov postal tako enostaven, formalnosti za poroko in ločitev tako preproste, da se mlado dekle več ne boji zadevo enkrat poskusiti. Rodbinskih dram na ta način ni več, niti trpljenja, da bi morala žena živeti z neljubljenim človekom do smrti, ni več poniževalnega postopka pri ločitvi zakona — morje solz so posušili modri zastopniki ljudskih komisarjev.«

In če ugovarjaš, da je s tem razbita družina, da je pri ženskah ves čar nedotaknjenosti izgubljen in da je ostalo samo še blato nenravnosti, da se večina deklet tako prostituira in propada v težkih boleznih — te taka prosvitljenska ogorčeno zavrne: »Nehajte s takimi predsodki! To so sicer res malo nerodne okolnosti, toda le prehodnega značaja. Krivi so pač težki življenjski pogoji, draginja in strah za nezadostni »pajok« ali dnevni obrok hrane. Ko pa neha vojna z belimi gardisti, ko se uredijo prometna sredstva, bo vse drugače. To, kar ste videli v prejšnjem braku, tisto ganljivo skrivnost, lepoto neomadeževanosti, problem svetosti materinstva, smatram — oprostite mi — za neokusnost.

No in otroci! Danes jih v boljševiškem sistemu nihče več ne muči z dolgočasno teorijo; vsa znanstvenost je prenešana na praktičnost. Že malčke seznanijo v šoli s političnimi strankami in njihovimi programi — zato, da ne bodo nekoč tako nasedali kot naši sivolasi upravni uradniki. Današnje mladine nihče ne vara, kot je preje carizem varal ljudstvo...

V resnici pa so sedeli ti otroci v nezakurjenih razredih brez šolskih knjig in potrebščin, brez svinčnika in papirja. V takih šolah se otroci ne učijo, samo razgrajajo. S tem pa jih vlada ne vzgaja v bodoče dobre meščane, temveč v potepuhe; že v najnižjih razredih se slisijo najbolj prostaške psovke, otroci so polni uši in bili so slučajni nosečnosti že pri dvanajstletnih deklicah. Pravoverni boljševiki sicer ugovarjajo, češ, da pač ni mila za umivanje in tudi ne lesa. Toda ko bo vse urejeno in bo vsega dovolj, bodo očistili otroke in tedaj se bomo vsi čudili, kakšne čudovite uspehe bo imela svobodna šola!

(Dalje prih.)